

ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ
Број: 808-1
26.12.2023. год
ПАРАЋИН

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА „ПАРАЋИН“
за 2024. годину

1. ДЕЛАТНОСТ ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА „ПАРАЋИН“

а) основна делатност, функције, циљеви

Завичајни музеј „Параћин“ основан је одлуком Скупштине општине Параћин 1990. године (до тада је радио као збирка) као Установа културе, са задатком да прикупља, научно обрађује, штити, чува, излаже и публикује покретна културно историјска добра на територији општине Параћин.

Главна делатност Завичајног музеја је:

91.02 - делатност музеја, галерија и збирки

б) правни основ функционисања

Завичајни музеј функционише на основу Закона о култури (Сл. гласник Републике Србије број 72/2009, 13/2016, 30/2016 и 6/2020) и Закона о културним добрима ("Службени гласник РС" 71/94, 52/2011 и 99/2011).

в) специфичности битне за функционисање

У Музеју постоји археолошко, историјско и етнолошко одељење и конзерваторска радионица. У Музеју ради шест извршиоца са високом стручном спремом и то: директор археолог и кустос, два кустоса археолога, кустос документариста, кустос педагог и један млађи сарадник са високом стручном спремом без положеног стручног испита. Један кустос археолог покрива праисторијску и природњачку збирку, други кустос археолог покрива античку, средњевековну и нумизматичку збирку као и историјско и етнографско одељење и библиотеку, документариста води рачуна о музејског документацији, а кустос педагог и млађи сарадник покривају педагошко-маркетиншку делатност.

У оквиру Музеја постоји стална археолошка, палеонтолошка и етнолошка поставка, поставка привредне историје града, као и изложбени простор у коме презентујемо свој рад кроз тематске изложбе.

Сам Музеј је смештен у једној од првих спратних зграда направљеној средином XIX века у Параћину, која је 1984. стављена под заштиту, односно проглашена спомеником културе и дата Музеју на коришћење.

2. АКТИВНОСТИ У ПЛАНИРАНОМ ПЕРИОДУ

а) стална активност

Одељење за праисторијску археологију вршиће обилазак старих и евидентирање нових археолошких локалитета у циљу непрестане контроле ради предузимања потребних превентивних мера заштите уз израду пратеће музејске и теренске документације. Наставиће се са сталним праћењем стања археолошке грађе, а такође и рад на њеној заштити и анимацији.

Наставићемо обраду евидентираних археолошких локалитета на територији општине Параћин. Обрада подразумева обилазак, фотографисање и одређивање граница археолошких локалитета. Крајњи резултат је израда археолошке мапе општине Параћин.

Одељење за античку и средњевековну археологију

У плану је наставак пројекта „Петрус – Археолошки парк“. Пројекат подразумева наставак систематских истраживања средњевековног утврђења Петрус у Забрги, као и конзервацију досад истражене површине и припрему за презентовање посетиоцима. Поред овог локалитета овај пројекат подразумева истраживање и осталих средњовековних локалитета на територији Петрушке области, а коначан циљ је ископавање, рестаурација и презентовање јавности утврђења Петрус са околним црквама и манастирима из XIII и XIV века. Паралелно са овим пројектом настављамо са пројектом „Оживи средњовековни Петрус“ који подразумева дигитализацију и 3Д моделовање налаза и локалитета, а све ово ћемо представити на интерактивној изложби.

Одељење за историју радиће првенствено на фондовима војно-политичке, друштвене и привредне историје који су уједно и најобимнији. Посебну пажњу посветићемо попуњавању фондова спорта, политике и привредне историје, а нарочито фонда – личности значајних за историју Параћина, а који су рођени или су живели у овом крају. Предстоји нам и напоран рад на прикупљању материјала по питању историје урбанизације Параћина.

Одељење за етнологију поред редовних послова на систематском обогаћивању фондова збирки, радиће на конзервацији, а по потреби и рестаурацији и издвајању и припреми предмета за будућа излагања. Посебну пажњу посветићемо истраживању и

очувању старих заната, као и истраживањима нематеријалне културне баштине која се односе на прикупљање података о обичајима, становању, песмама, играма и народном стваралаштву Параћина и околине. Посебна пажња и ове године биће на презентацији, заштити и ревитализацији стакларства у Параћину и околини, као и наставак пројекта истраживања и документовања стакларске традиције.

У току је детаљна ревизија фондова свих збирки и одељења, допуна постојеће документације и наставак започете дигитализације грађе у складу са одлукама Министарства културе.

У прва три месеца очекује нас неколико занимљивих изложби и предавања. У сарадњи са школама, организоваћемо радионице и презентације за децу како би код младих подстакли развој свести о очувању културне баштине. У плану је интензивнија издавачка делатност Музеја у наредној периоду и објављивање Зборника радова Музеја.

У наредном периоду радиће се интензивно на привлачењу посетилаца, то ће се постићи циљаним маркетингом (штампањем флајера, каталога, преко радија и телевизије и нарочито путем интернета, сајта музеја и преко друштвених мрежа, које су изузетно присутне у животима људи и преко којих се може директно комуницирати са грађанима, сазнати њихове потребе и жеље). Претходних година започели смо да радимо изложбе које укључују савремене технологије а мишљења смо да такав начин презентације привлачи већи број младих људи. Како су се у току претходних година установе културе суочиле са великим изазовима у свом раду, у наредној години ћемо свакако посветити више пажње дигиталним садржајима. У плану је да у наредном периоду започнемо са радом на електронском водичу кроз сталну поставку Музеја преко апликације за мобилне телефоне. Покренули смо нову интернет презентацију, а у плану је још више рада на промоцији и привлачењу посетилаца.

3. ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ РАДА

Планирани програм конципиран је врло реално и представља добру основу за дугорочан и континуирани рад како на пољу регистрања покретних и непокретних културно-историјских добара и њихову заштиту, тако је и добра основа за научно истраживачку делатност.

Мерљиви резултати рада наше установе су **едукација** пре свега ученика основних и средњих школа путем изложбене делатности и других видова презентације културних

добара, а такође и путем стручних консултација, првенствено са ученицима и студентима око израде семинарских и дипломских радова.

Археолошка ископавања у којима учествује наш музеј су материјал за израду магистарских, дипломских и семинарских радова како на нивоу средњешколског тако на нивоу високошколског образовања. Такође, практично искуство које стичу студенти кроз рад у летњем археолошком кампу врло је битно за њихов будући самосталан рад у струци. Кроз књигу утисака ослушкујемо критике и жеље корисника наших услуга и оне су нам путоказ у раду.

4. ПРОБЛЕМИ У РАДУ И ПРЕДЛОЗИ ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

Тешкоће које прате рад наше Установе углавном се рефлектују кроз два основна проблема а то је: **недостатак простора**, како радног тако и простора за смештај музеалија-депоа и **недостатак стручног кадра**.

Решење проблема недостатка простора је покренуто и делимично решено. Преселили смо пословни простор у нову зграду депоа, а спрат старе зграде смо проширили и претворили у изложбени простор. У наредном периоду овај простор ће такође постати стална поставка. С обзиром на то да материјал који треба изложити превазилази и нови простор, јавља се проблем галеријског простора за излагање повремених изложби. Због тога је покренуто питање проширења зграде, урађено је идејно решење, у наредним годинама је планиран почетак реализације овог пројекта. Урађен је пројекат адаптације старе зграде Завичајног музеја, а следећи корак је израда пројекта проширења зграде након решавања имовинских односа на парцели на којој је смештен Музеј, као и уређење дворишта, где се у топлијем делу године одржавају сви преатећи музејски и едукативни програми.

Проблем у раду нашег Музеја представља недовољан број запослених, првенствено стручних кадрова који би омогућио лакше сналажење и спровођење радних активности музеја. Повременим ангажовањем стручних кадрова на пројектима смо донекле решили овај проблем, али потребно је интензивно радити на трајном решењу овог проблема.

директор Бранислав Стојановић
Председник Управног одбора Миломир Марковић